

DISINFORMATION VS. MISINFORMATION: ANALYSIS OF FOREIGN MEDIA CONTENT

Ovsianko Olena,

Sumy State University, Sumy, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-0334-4891

Corresponding author: o.ovsyanko@gf.sumdu.edu.ua

Prokopenko Antonina,

Sumy State University, Sumy, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-4590-4201

Yehorova Olesia,

Sumy State University, Sumy, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-3225-5580

Abstract. *The article carries out a theoretical and practical analysis of the distinction between two important concepts “disinformation” and “misinformation” in the context of modern information flows. The relevance of the study is due to the growing manipulative influence of fake news on society during political crises, the COVID-19 pandemic, and the Russian-Ukrainian war. The article presents the study of Western and Ukrainian approaches to distinguishing these concepts, their influence on public consciousness and their role in modern information warfare. The article is based on the works of Western and Ukrainian scientists, regarding manipulations and disinformation in foreign media space. Examples of the impact on public perception through fake news are presented here, namely through social media, and their use for political gain. In particular, cases of the use of disinformation in foreign media content were analysed using the examples of V. Zelenskyi's statements. Therefore, it was found that the words of the Ukrainian president were misrepresented and introduced in a distorted form, which contributed to the spread of disinformation aimed at discrediting the president himself and Ukraine as a whole. The analysed examples demonstrated how distorted information and statements taken out of context can be used to manipulate public opinion and disinformation campaigns. That is why critical thinking and fact-checking are essential tools to combat fake news and propaganda, especially during an information warfare.*

Keywords: *disinformation, misinformation, mind manipulation, fake news, information warfare.*

Received: 17 August 2024

Revised: 25 August 2024

Accepted: 29 August 2024

How to cite: Ovsianko O., Prokopenko A., Yehorova O. (2024). Disinformation Vs. Misinformation: Analysis of Foreign Media Content. *Philological Treatises*, 16(2), 103-113 [https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2024.16\(2\)-10](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2024.16(2)-10)

Copyright: © 2024 by the authors. For open-access publication within the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC)

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ VS. НЕПРАВДИВА ІНФОРМАЦІЯ: АНАЛІЗ ІНОЗЕМНОГО МЕДІАКОНТЕНТУ

Овсянко Олена,

Сумський державний університет, Суми, Україна

ORCID ID 0000-0002-0334-4891

Автор, відповідальний за листування: o.ovsyanko@gf.sumdu.edu.ua

Прокопенко Антоніна,

Сумський державний університет, Суми, Україна

ORCID ID 0000-0002-4590-4201

Єгорова Олеся,

Сумський державний університет, Суми, Україна

ORCID ID 0000-0002-3225-5580

Анотація. У статті здійснюється теоретичний і практичний аналіз розмежування двох важливих понять «дезінформація» та «неправдива інформація» у контексті сучасних інформаційних потоків. Актуальність дослідження обумовлена зростанням маніпулятивного впливу фейкових новин на суспільство під час політичних криз, пандемії COVID-19 та російсько-української війни. У статті представлено вивчення західних та українських підходів до розмежування цих понять, досліджено їхній вплив на суспільну свідомість і роль у сучасних інформаційних війнах. Стаття спирається на праці західних та вітчизняних науковців, зокрема щодо маніпуляцій та дезінформації в іноземному медіапросторі. Наводяться приклади впливу на сприйняття суспільства через фейкові новини, а саме через соціальні мережі, та їхнє використання для політичної вигоди. Зокрема проаналізовано випадки використання дезінформації в іноземному медіаконтенті на прикладі висловлювань В. Зеленського. Відтак, було виявлено, що слова українського президента були спотворені та подані у викривленій формі, що сприяло поширенню дезінформації, спрямованої на дискредитацію самого президента та України в цілому. Проаналізовані приклади продемонстрували, як спотворена інформація та вирвані з контексту висловлювання можуть використовуватися для маніпуляції громадською думкою і дезінформаційних кампаній. Саме тому критичне мислення та перевірка фактів стають необхідними інструментами для боротьби з фейковими новинами та пропагандою, особливо в умовах інформаційної війни.

Ключові слова: дезінформація, неправдива інформація, маніпуляція свідомістю, фейкові новини, інформаційна війна.

Отримано: 17 серпня 2024 р.

Отримано після доопрацювання: 25 серпня 2024 р.

Затверджено: 29 серпня 2024 р.

Як цитувати: Овсянко О., Прокопенко А., Єгорова О. (2024). Дезінформація VS. Неправдива інформація: аналіз іноземного медіаконтенту. *Філологічні трактати*, 16(2), 103-113 [https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2024.16\(2\)-10](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2024.16(2)-10)

Вступ

Проблематика маніпулятивного впливу на суспільство, створення та поширення фейкових новин не є новою і знаходиться в фокусі уваги багатьох країн протягом останніх років. Особливо вона набула актуальності в ході президентської кампанії 2016 року в США і вже далі набирала обертів під час пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року.

Слова, які ми використовуємо у повсякденному мовленні, а також інформаційний матеріал, який ми споживаємо, мають вагоме значення: вони можуть впливати на свідомість людей, на їхнє сприйняття навколишнього світу, подальше реагування на соціальні проблеми та формування шляхів їх розв'язання. Дискусії

відносно фейкових новин спричинили багато обговорень проблематики неточної або оманливої інформації, яка поширюється новими, дезорієнтуючими способами.

Підвищення уваги до цієї непростой й багатовимірної теми стає ще більш актуальним завданням сьогодення для журналістів, лінгвістів, освітян, науковців, правозахисників, авторитетних представників громадськості, громадян. Сучасний світ з наявними інформаційними війнами потребує людей, що мислять критично, є обачними у ході дискусій, щоб не поширювати ще більше сумнівної інформації. Тож **метою** публікації є здійснення теоретичного аналізу та диференціації понять «дезінформація» та «неправдива інформація» на основі дослідження особливостей їх поширення в іноземному медіаконтенті. Вивчення полягає в ідентифікації ключових відмінностей між цими поняттями з точки зору природи походження, цілей використання та впливу на аудиторію, а також у аналізі практичних прикладів із різних медіасистем.

Матеріали та методи дослідження

Матеріалом проведеного дослідження слугували: наукова література, а саме монографії, статті та книги, які досліджують питання дезінформації, неправдивої інформації та медіакомунікацій, дослідження з медіаетики та теорії журналістики, що стосуються стандартів правдивості в новинах, джерела з психології сприйняття інформації та її впливу на громадську думку; аналіз медіаконтенту, зокрема іноземні інформаційні джерела (новини, онлайн-видання, соціальні мережі), платформи, де можуть поширюватися дезінформація і неправдива інформація (фейсбук, твіттер ютуб, сайти новин), аналітика і звіти незалежних медіаорганізацій (Fact-Checking Units, Reporters Without Borders).

Серед основних методів дослідження було використано: теоретичний аналіз для визначення ключових теоретичних аспектів зазначеної проблеми через вивчення праць різних науковців, порівняння існуючих концепцій і визначень; контент-аналіз з метою вивчення змісту публікацій іноземних медіа для ідентифікації дезінформації та неправдивої інформації; порівняльний аналіз для порівняння понять «дезінформації» та «неправдива інформація» в різних наукових джерелах та медіасистемах.

Обговорення

Проблема маніпулятивного впливу на суспільства розглядається західними дослідниками з різних напрямків. Авторами досліджуються прояви маніпуляції в засобах масової інформації (Jack, 2017); дезінформація, неправильна або помилкова інформація та фейкові новини (Aïmeur, Amri & Brassard, 2023; Bago, Rand & Pennycook, 2020; Lecheler & Egelhofer, 2022; Søe, 2021; Tandoc & Seet, 2024); різні форми пропаганди (Quaranto & Stanley, 2021).

Значна увага вітчизняних дослідників приділяється питанням маніпуляції суспільною свідомістю, зокрема: соціально-філософському аналізу феномену медіакультури в контексті глобалізаційних інформаційних викликів сучасності (Ломачинська & Ломачинський, 2022); дезінформації та маніпуляції свідомістю людини в інформаційній сфері (Брижко & Дзьобань, 2023); маніпуляції суспільною свідомістю в політичних ток-шоу на телебаченні України (Цімох, 2015); інструменту маніпулювання суспільною свідомістю в умовах війни (Марків, Зарівна & Марків, 2022); політико-психологічному компоненту медіаграмотності у порівнянні з маніпулюванням суспільною свідомістю (Бурдяк, 2022).

Окремий пласт робіт присвячено дезінформації рф в умовах повномасштабної російсько-української війни. Відтак, проаналізовано суть і значення медіаграмотності в українському суспільстві під час війни (Горбань & Олійник, 2024); досліджено основні наративи рф під час повномасштабної російсько-української війни (Тихомирова, 2023); розглянуто маніпулятивний контент в медіа під час російсько-української війни на прикладі волинського інформаційного простору (Шульська & Зінчук, 2022); досліджено дезінформацію як складник інформаційно-психологічних

спеціальних операцій в медіадискурсі (Кутуза & Тельпіс, 2023); розкрито стратегії дезінформації росії в російсько-українській війні; типологізовано фейки та визначено їхню роль у гібридній війні (Вовк, 2023).

Знаходимо окремі розвідки, присвячені дослідженню мовних засобів зображення російсько-української війни в англомовних ЗМІ. Відтак, розглянуто сучасні дослідження гноблтивного та дегуманізуючого використання мови тими, хто має політичну владу, для просування есенціалістичного погляду щодо опозиційних груп, зокрема під час війни в Україні (Isacoff, 2022); представлено концептуалізацію англомовного медійного дискурсу в ретроспективі «гібридної» фази російсько-української війни з 2014 по 2021 рр. (Danyliuk & Bohucharova, 2023); визначено комунікативні стратегії й тактики в британському та американському воєнному медіадискурсі на матеріалі інформаційних статей онлайн-видань Дейлі Телеграф та Вашингтон Пост, присвячених російсько-українській війні (Подуфалова & Ільченко, 2023); здійснено тематичне моделювання й аналіз емоцій у твіт-повідомленнях британських та американських політиків на тему війни в Україні (Karpina & Chen, 2022).

Проведений нами теоретичний огляд існуючих джерел у західній та вітчизняній літературі засвідчує недостатнє вивчення маніпулятивних технологій впливу на свідомість українського суспільства в умовах російсько-української війни на матеріалі іноземного медіаконтенту.

Результати дослідження

У 2022 році американський словник Merriam-Вебстер обрав словом року *gaslighting* (маніпулювати свідомістю; мета – змусити жертву сумніватися в адекватності свого сприйняття навколишньої дійсності; походить від назви п'єси Gas Light (1938)). Укладачі цього ж словника обрали слово *authentic* (автентичний) словом 2023 року. Автори зазначили, що 2023-й для багатьох був ознаменований кризою автентичності, тому одразу додали синонімічний ряд до слова *автентичний*: «справжній», «істинний», «дійсний», «непідробний», «такий, що відповідає фактам», «вірний собі» (Merriam-Webster).

Тут цікаво відмітити, що слово року кожного разу підкреслює значущість тих чи інших процесів або явищ у глобальному контексті. *Gaslighting* – це, перш за все, дезорієнтація та недовіра. У 2022 році кількість пошукових запитів щодо слова *gaslighting* зросла на 1740%, причому зацікавленість до нього була високою протягом усього року. Протягом останніх років поняття *gaslighting* набуло більш широкого значення: «дія або практика грубого введення когось в оману, особливо з метою отримання особистої вигоди». У такому вживанні це слово межує з іншими термінами, що стосуються сучасних форм обману і маніпуляцій, таких як дезінформація (англ. – disinformation), неправдива або помилкова інформація (англ. – misinformation), фейкові новини (англ. – fake news), дипфейк (англ. – deepfake), штучний інтелект (англ. – artificial intelligence) (Merriam-Webster).

С. Лехлер та Я. Егельхофер (2022) схематично зображують взаємозв'язок між поняттями, що є дотичними до дослідження феномену неправди (англ. – falsehood) (див. рис. 1).

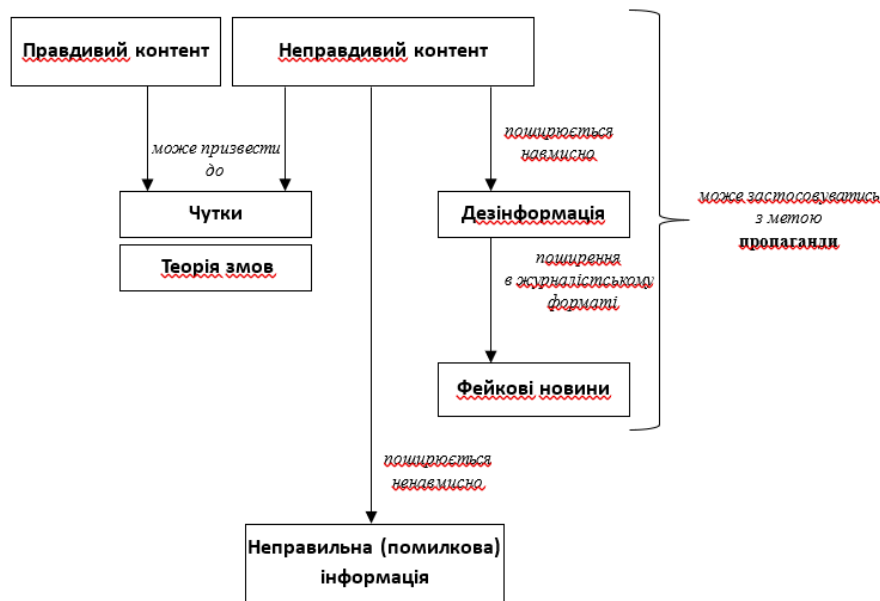

Рис. 1 Релевантні поняття Неправди

Науковці зазначають, що певна інформація є сумнівною: вона помилкова, така що дезорієнтує, неналежно інтерпретується або взагалі є сфабрикованою. Однак не всю неправдиву інформацію можна ототожнювати. Неправдиву інформацію, як правило, розглядають як таку, що підпадає під одну з двох категорій: дезінформація (англ. – disinformation) та неправдива (помилкова) інформація (англ. – misinformation) (Jack, 2017; Lecheler & Egelhofer, 2022).

Дезінформація (від англ. – disinformation) визначається як неправдивий або оманливий контент, який поширюється з наміром ввести в оману аби отримати економічну чи політичну вигоду, і який може завдати суспільної шкоди (European Commission, 2018).

Неправдива (помилкова) інформація (англ. – misinformation) – це неправдивий або оманливий контент, який поширюється без зловмисного наміру, хоча його наслідки можуть бути шкідливими. Поширення як дезінформації, так і помилкової інформації може мати низку шкідливих наслідків, таких як загроза демократії, поляризація дебатів, а також загроза здоров'ю, безпеці та навколишньому середовищу громадян ЄС (European Commission, 2018).

Суголосним з вищеподаним визначенням є бачення дослідників (Jack, 2017; Lecheler & Egelhofer, 2022), які зазначають, що термін неправдива інформація (misinformation) може бути визначений як невірна чи оманлива інформація. Науковці наголошують на тому, що неправдива інформація може поширюватися ненавмисно, наприклад, як наслідок непорозуміння або недбалої журналістської роботи (хибна інтерпретація даних або не проведення ґрунтовної перевірки тверджень джерела). Такі випадки найімовірніше матимуть місце в процесі поширення кризової ситуації. Одне із первинних завдань новинних організацій полягає в зобов'язанні тримати суспільство в курсі подій, особливо коли їх безпека перебуває під загрозою. Однак, у цей час конкуренція між новинними медіа за увагу громадськості стає рушійною силою до опублікування сенсаційних новин стрімголов. Натомість термін дезінформація (disinformation) визначають як неправдиву або оманливу інформацію, яка поширюється навмисно (Lecheler & Egelhofer, 2022); як таку, що є завідомо неправдивою або такою, що вводить в оману (Jack, 2017). Таким чином, як дезінформація, так і неправдива

інформація є неточною або оманливою, відмінність полягає в інтенції, з якою вони розповсюджуються.

К. Джек (2017) акцентує увагу на тому, що досить часто такі випадки є результатом добре скоординованої дезінформаційної кампанії. При цьому дослідниця вказує на те, що як неправдива (помилкова) інформація, так і дезінформація легко поширюються через соціальні мережі, що пов'язано з синергією соціальних і технічних чинників. Обчислювальні системи можуть стимулювати або автоматизувати медіаконтент таким чином, що це призводить до його широкого розповсюдження, незважаючи на його достовірність чи наміри.

Розбудовуючи питання поширення неправдивої інформації, К. Джек (2017) приходить до висновку, що списки «трендових тем» у соціальних мережах, таких як фейсбук і твіттер, є доволі наочним прикладом того, як комп'ютерні технології впливають на розповсюдження контенту. Такі списки підвищують уявну вагомість та трендовість певної теми, і це призводить до того, що ними можна відносно легко маніпулювати, якщо особа або група осіб хоче створити враження широкого суспільного інтересу до певної теми. Крім того, цифрові платформи систематизують чинники, які можуть сприяти поширенню проблемної інформації.

Науковиця також зазначає, що загалом наміри, які стоять за тим чи іншим медіаконтентом, часто є незрозумілими. Крім того, те, чи буде ця історія або частина контенту маркована як неправдива інформація або дезінформація, може залежати як від мети суб'єкта, так і від професійних стандартів особи, яка її перевіряє. Журналісти та соціологи з обережністю ставляться до тверджень про наміри суб'єкта, оскільки спотворення інформації може призвести до репутаційних втрат, професійних санкцій та правових наслідків. Якщо наміри суб'єкта видаються неоднозначними, або якщо немає перевірених доказів наміру обману, журналісти та інші можуть назвати щось не дезінформацією, а помилковою інформацією (Jack, 2017).

Окреслюючи питання фейкових новин, С. Лехлер та Я. Егельхофер (2022) зазначають, що це поняття складніше концептуально осмислити. Однак існують підстави, які вказують на те, що це поняття може описувати новий формат або жанр у практиках дезінформації. У Кембриджському словнику (Cambridge dictionary) фейкові новини трактуються як неправдиві історії, які виглядають як новини, поширюються в інтернеті або за допомогою інших засобів масової інформації, зазвичай створюються з метою вплинути на політичні погляди чи як жарт.

С. Лехлер та Я. Егельхофер (2022) відзначають, що неправдива інформація, дезінформація та фейкові новини також пов'язані з іншими поняттями, такими як пропаганда, теорії змови та чутки. Пропаганда – це поширення ідей, інформації або чуток з метою допомогти або зашкодити установі, справі чи особі (Merriam-Webster). За визначенням Е. Кваранто та Д. Стенлі (2021) політична пропаганда є ще одним прикладом мовленнєвої поведінки, яка має на меті маніпулювати аудиторією в обхід раціонального підходу. Науковці досліджували це питання, висвітлюючи різні форми, яких може набувати пропаганда: від фреймінгу (*“The war on drugs”*), прихованих повідомлень (*“There are Muslims among us”*), емоційно забарвлених гасел (*“Make America Great Again”*) і міфів (*“The American dream”*) до об'єктивних, на перший погляд, бюрократичних звітів (*“Crime has risen 4.2%”*).

Англомовний медіапростір дозволяє детальніше дослідити різницю між поняттями «дезінформація» та «неправдива інформація». Так, 1 березня 2023 року у твіттері було опубліковано пост консервативних коментаторів Ходжтвінс, які передали сказане В. Зеленським про те, що нібито американці відправлять своїх синів та доньок на війну в Україні і там помруть. Під дописом містилося 19-секундне відео, в якому за кадром звучав переклад сказаних слів англійською. Відео було переглянуто 7,5 мільйонів раз.

Hodgetwins ✓
@hodgetwins

Is this real? Zelensky saying Americans will send their sons and daughters to war for Ukraine and potentially die

Oh hell no

Раніше в іншому дописі від Ремаркс у тому ж твіттері від 28 лютого 2023 зазначено: *“JUST IN: Ukraine's President Zelenskyy says US will have to send their sons and daughters the same way we're sending our sons and daughters to war.”* — «ЩОЙНО: Президент України Зеленський каже, що США доведеться відправити своїх синів і доньок так само, як ми відправляємо своїх синів і дочок на війну». У той же день Джеймс Філіпс також опублікував у твіттері: *“Zelinsky: Ukraine needs fresh young Americans to help fight on the ground war,”* — «Зеленський: Україні потрібні свіжі молоді американці, щоб допомогти вести війну на землі».

Подібні коментарі про українського лідера можна було прочитати й у фейсбуці, інстаграмі, тіктоці, соцмережі правди Д. Трампа. Консервативний активіст Джек Пособець, ультраправий радіоведучий Стю Пітерс, американський сайт новин «Гейтвей Пандіт» та інші змовницькі джерела також поширювали ці заяви.

Згодом найбільша в світі мережа з перевірки фактів АФП Факт Чек (AFP Fact Check) спробувала спростувати цю дезінформацію, пов'язану з війною в Україні. Вони проаналізували велику кількість публікацій на цю тему, а також самостійно переклали з мови оригіналу відповіді В. Зеленського, які він давав на прес-конференції 24 лютого британській газеті «Дейлі Телеграф». Так, було виявлено, що всі ці дезінформуючі пости це просто вирваний з контексту 19-ти секундний уривок, який він присвятив відповіді на питання про те, що деякі американці вважають, що вони надають забагато допомоги Україні. З повної відповіді В. Зеленського стало зрозумілим те, що президент України не закликав американців вступити у війну на боці України, а намагався спрогнозувати, що у випадку поразки Україні, зупиняти росію доведеться вже країнам НАТО, але на своїй території. Таким чином, першими почали публікувати і поширювати дезінформацію ті, кому було вигідно очорнити українського президента, оскільки вони не підтримують його політику.

Ще один із прикладів дезінформації, який активно ширився в іноземному медіапросторі був також пов'язаний з навмисною неправильною інтерпретацією слів В. Зеленського. Темою онлайн-дискусій було твердження про те, що президент України нібито запропонував НАТО завдати «превентивних ядерних ударів» по росії. Ця фейкова історія масово поширювалися у французьких соцмережах фейсбук, твітер, телеграм і ютуб. Розповсюджувачі цього фейку цитували епізод з онлайн-виступу В. Зеленського в Австралійському інституті Лоуї 6 жовтня 2022 року.

Laurent Ozon ✓
@LaurentOzon

...

Zélensky demande à l'OTAN une "frappe préventive" (on comprend bien "nucléaire") contre la Russie. Combien de temps des médias et politiciens français vont-ils continuer à soutenir ce malade ?

Французький есеїст і політичний активіст Лоран Озон у 2023 році одним із перших написав про це у своєму твіттері. Водночас Лоран Озон заблокував у своєму дописі коментарі користувачів, які вказували, що відео датовано жовтнем минулого року, до повномасштабної війни в Україні. Насправді президент Зеленський не закликав до ядерного удару по росії. Він говорив про необхідність для міжнародної спільноти вжити «превентивних дій», щоб утримати росію від потенційного

використання ядерної зброї у війні проти України. Прес-секретар В. Зеленського Сергій Нікіфоров додав, що президент говорив про період до 24 лютого 2022 року, коли потрібно було застосовувати превентивні заходи, щоб не дати росії розв'язати цю війну.

Після твіту Озона від 2 лютого 2023 року з вимогою «*Як довго французькі ЗМІ та політики продовжуватимуть підтримувати цього пацієнта?*», інші облікові записи соціальних мереж, автентичність яких під сумнівом (швидше за все, боти і тролі), почали масово поширювати цей заклик. У той час навіть французькі медіа звернули увагу на фейк Озона, зазначивши, що такі політики, як сенатор Сільві Гой-Шаван, який є членом комітету закордонних справ, оборони та збройних сил Франції та ПАРС, потрапили на цій дезінформації. Пізніше французька державна міжнародна телевізійна мережа новин Франс 24 спростувала цю фейкову історію, опублікувавши статтю-викриття на своєму веб-сайті.

Тож, як бачимо, іноземний медіапростір наповнений дезінформацією, неправдивою інформацією, фейками та неточностями. Неправдива інформація виникає на основі дезінформації як спроба блогерів, кореспондентів, політиків та інших зацікавлених осіб пропіаритися, опублікувати сенсаційні чи актуальні новини. Як правило люди, які поширюють неправдиву інформацію, не намагаються маніпулювати громадською думкою та не мають шкідливого наміру, оскільки вважають її правдивою. Поширення відбувається через некоректні дії журналістів, які передають неповну або неточну інформацію через брак часу на верифікацію джерел.

Висновки та перспективи

Розуміння диференціації між термінами «неправдива інформація» та «дезінформація» є критично важливим у сучасному світі, де інформаційні потоки безперервно зростають, а громадськість часто є мішенню різноманітних маніпуляцій. Неправдива інформація виникає через помилки або незнання, тоді як дезінформація є свідомою маніпуляцією, спрямованою на введення в оману. В умовах сучасних цифрових технологій, де інформація поширюється швидко і масштабно, важливо не лише виявляти фальшиву інформацію, але й розуміти її походження і мету. Відтак проведені дослідження підкреслює важливість розмежування між різними видами неправдивої інформації та необхідність розвитку навичок медіаграмотності, що дозволить суспільству протидіяти маніпуляціям і зберігати критичність у сприйнятті інформації.

Вивчення питань дезінформації, фейкових новин та лінгвістичного маніпулювання є надзвичайно перспективним напрямком, що поєднує аналіз мови, соціальних чинників і технологій. Тож ключовою перспективою лінгвістичного дослідження у цій сфері вбачаємо у лексико-семантичному аналізі дезінформації (аналіз лексичних та семантичних особливостей текстів, що містять дезінформацію з метою визначення типових мовних патернів, що використовуються для маніпуляцій), корпусному дослідженні фейкових новин (аналіз великих масивів текстів з метою виявлення характерних особливостей фейкових новин), а також вивчення дезінформації з прагматичної точки зору, що уможливить з'ясувати, як мовні акти (обіцянки, твердження, попередження) використовуються для досягнення комунікативної мети дезінформатора. Особливий інтерес становлять питання імплікацій (прихованого значення) та пресупозицій, які формують уявлення про реальність без прямого ствердження фактів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- AFP Fact Check. (2023, March 2). Retrieved from <https://factcheck.afp.com/doc.afp.com.33AB726>
- Aïmeur, E., Amri, S., & Brassard, G. (2023). Fake news, disinformation and misinformation in social media: a review. *Social Network Analysis and Mining*, 13(1), 30.

- Bago, B., Rand, D. G., & Pennycook, G. (2020). Fake news, fast and slow: Deliberation reduces belief in false (but not true) news headlines. *Journal of experimental psychology: general*, 149(8), 1608.
- Danyliuk, I., & Bohucharova, O. (2023). The Russia-Ukraine War in Western Media: A Psycholinguistic Modelling of the 'Hybrid' Phase. *East European Journal of Psycholinguistics*, 10(2), 9-20.
- Fake news. (n.d.). Retrieved from Cambridge Dictionary website: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>
- Isacoff, N. M. (2022). The psycholinguistics of propaganda: mechanisms of subjugation and how to challenge them. *East European Journal of Psycholinguistics*, 9(2), 29-40.
- Jack, C. (2017). Lexicon of lies: Terms for problematic information. *Data & Society*, 3(22), 1094-1096.
- Karpina, O., & Chen, J. (2022). Topic modelling and emotion analysis of the tweets of British and American politicians on the topic of war in Ukraine. *East European Journal of Psycholinguistics*, 9(2), 41-66.
- Lecheler, S., & Egelhofer, J. L. (2022). Disinformation, misinformation, and fake news: Understanding the supply side. *Knowledge resistance in high-choice information environments*, 69-87.
- Merriam-Webster. (n.d.). Dictionary by Merriam-Webster. In Merriam-Webster. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/>
- Quaranto, A., & Stanley, J. (2021). Propaganda. *The Routledge handbook of social and political philosophy of language* (pp. 125-146). Routledge.
- Søe, S. O. (2021). A unified account of information, misinformation, and disinformation. *Synthese*, 198(6), 5929-5949.
- Strong fake: President Zelensky calls for a preemptive nuclear strike on Russia. (2023). Retrieved from StopFake website: <https://www.stopfake.org/en/strong-fake-president-zelensky-salls-for-a-preemptive-nuclear-strike-on-russia-strong/>
- Susska, O., Chernii, L., & Sukharevska, H. (2022). Media as a tool of manipulative technology of Russian infoaggression in the Ukrainian media space.
- Tackling online disinformation. (n.d.). Retrieved from European Union website: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>
- Tandoc, E. C., & Seet, S. K. (2024). War of the words: How individuals respond to "fake news," "misinformation," "disinformation," and "online falsehoods". *Journalism Practice*, 18(6), 1503-1519.
- Брижко, В. М., & Дзьобань, О. П. (2023). Дезінформація як фактор маніпулювання свідомістю. *Інформація і право*, (2 (45)), 50-63.
- Бурдяк, В. (2022). Політико-психологічний компонент медіаграмотності vs маніпулювання ЗМІ суспільною свідомістю. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*, 10, 43-63.
- Вовк, С. О. (2023). Стратегії дезінформації росії в російсько-українській війні: типологія фейків. *РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ*, 53.
- Горбань, Ю., & Олійник, О. (2024). Медіаграмотність як чинник захисту інформаційного простору від ворожої дезінформації в час війни. *Український інформаційний простір*, (1 (13)), 194-205.
- Кутуза, Н. В., & Тельпіс, Д. М. (2023). Дезінформація як складник ІПсО в мегадискурсі: маніпулятивний аспект (на прикладі російсько-української війни періоду повномасштабного вторгнення). *Записки з українського мовознавства*, (30), 282-292.
- Ломачинська, І. М., & Ломачинський, Б. Г. (2022). Роль медіакультури в інформаційних війнах сучасності. *Skhid*, 3(3), 66-73.
- Марків О. Т., Зарівна О. Т., & Марків І. П. (2022). Коментар як інструмент маніпулювання суспільною свідомістю в умовах війни (до питання інформаційно-психологічних операцій).

- Подуфалова, Т. В., & Ільченко, А. Р. (2023). Комунікативні стратегії і тактики в англomовному воєнному медіадискурсі (на матеріалі британських та американських онлайн-публікацій про російсько-українську війну).
- Тихомирова, Є. Б. (2023). Стратегічні комунікації ЄС про тенденції дезінформації рф в умовах повномасштабної російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, (1).
- Цімох, Н. І. (2015). Маніпуляція суспільною свідомістю в політичних ток-шоу на телебаченні України. *Вісник [Київського національного університету культури і мистецтв]. Мистецтвознавство*, (32), 140-147.
- Шульська, Н. М., & Зінчук, Р. С. (2022). Медіаманіпуляції в умовах російсько-української війни (на прикладі локальних ЗМІ). *Південний архів (філологічні науки)*, (90), 68-76.

REFERENCES

- AFP Fact Check. (2023, March 2). Retrieved from <https://factcheck.afp.com/doc.afp.com.33AB726>
- Aïmeur, E., Amri, S., & Brassard, G. (2023). Fake news, disinformation and misinformation in social media: a review. *Social Network Analysis and Mining*, 13(1), 30.
- Bago, B., Rand, D. G., & Pennycook, G. (2020). Fake news, fast and slow: Deliberation reduces belief in false (but not true) news headlines. *Journal of experimental psychology: general*, 149(8), 1608.
- Danyliuk, I., & Bohucharova, O. (2023). The Russia-Ukraine War in Western Media: A Psycholinguistic Modelling of the 'Hybrid' Phase. *East European Journal of Psycholinguistics*, 10(2), 9-20.
- Fake news. (n.d.). Retrieved from Cambridge Dictionary website: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>
- Isacoff, N. M. (2022). The psycholinguistics of propaganda: mechanisms of subjugation and how to challenge them. *East European Journal of Psycholinguistics*, 9(2), 29-40.
- Jack, C. (2017). Lexicon of lies: Terms for problematic information. *Data & Society*, 3(22), 1094-1096.
- Karpina, O., & Chen, J. (2022). Topic modelling and emotion analysis of the tweets of British and American politicians on the topic of war in Ukraine. *East European Journal of Psycholinguistics*, 9(2), 41-66.
- Lecheler, S., & Egelhofer, J. L. (2022). Disinformation, misinformation, and fake news: Understanding the supply side. *Knowledge resistance in high-choice information environments*, 69-87.
- Merriam-Webster. (n.d.). Dictionary by Merriam-Webster. In Merriam-Webster. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/>
- Quaranto, A., & Stanley, J. (2021). Propaganda. In *The Routledge handbook of social and political philosophy of language* (pp. 125-146). Routledge.
- Søe, S. O. (2021). A unified account of information, misinformation, and disinformation. *Synthese*, 198(6), 5929-5949.
- Strong fake: President Zelensky calls for a preemptive nuclear strike on Russia. (2023). Retrieved from StopFake website: <https://www.stopfake.org/en/strong-fake-president-zelensky-salls-for-a-preemptive-nuclear-strike-on-russia-strong/>
- Susska, O., Chernii, L., & Sukharevska, H. (2022). Media as a tool of manipulative technology of Russian into aggression in the Ukrainian media space.
- Tackling online disinformation. (n.d.). Retrieved from European Union website: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>
- Tandoc, E. C., & Seet, S. K. (2024). War of the words: How individuals respond to “fake news,” “misinformation,” “disinformation,” and “online falsehoods”. *Journalism Practice*, 18(6), 1503-1519.

- Bryzhko, V. M., & Dzoban, O. P. (2023). Disinformation as a factor of manipulation of consciousness. *Information and Law*, (2 (45)), 50-63.
- Burdiak, V. (2022). Political and Psychological Component of Media Literacy vs Media Manipulation of Public Consciousness. *Media forum: analytics, forecasts, information management*, 10, 43-63.
- Vovk, S. O. (2023). Russian disinformation strategies in the russian-Ukrainian war: typology of fakes¹. *REGIONAL STUDIES*, 53.
- Horban, Y., & Oliynyk, O. (2024). Media literacy as a factor of protecting the information space from hostile disinformation in wartime. *Ukrainian Information Space*, (1 (13)), 194-205.
- Kutuza, N. V., & Telpis, D. M. (2023). Disinformation as a psyop component in megadiscourse: manipulative aspect (on the example of full-scale invasion period of russian-Ukrainian war). *Notes on Ukrainian Linguistics*, (30), 282-292.
- Lomachynska, I. M., & Lomachynskyi, B. G. (2022). The role of media culture in today's information wars. *Skhid*, 3(3), 66-73.
- Markiv O. T., Zarivna O. T., & Markiv I. P. (2022). Comment as a tool of manipulation of public consciousness in conditions of war (on the issue of information and psychological operations).
- Podufalova, T. V., & Ilchenko, A. R. (2023). Communicative Strategies and Tactics in English-Language War Media Discourse (a Study of British and American Online Publications about the Russian-Ukrainian War).
- Tykhomyrova, Y. B. (2023). EU strategic communications on the RF disinformation trends in the full-scale Russian-Ukrainian war. *International Relations, Public Communications and Regional Studies*, (1).
- Tsimokh, N. I. (2015). Manipulation of public consciousness in political talk shows on Ukrainian television. *Bulletin [of the Kyiv National University of Culture and Arts]. Art History*, (32), 140-147.
- Shulska, N. M., & Zinchuk, R. S. (2022). Media manipulations in the conditions of Russian-Ukrainian war (case study of local mass media). *Southern archive (philological sciences)*, (90), 68-76.